MONITORINGUL EFICIENT AL MANAGEMENTULUI SISTEMELOR SOCIO-ECONOMICE MUNICIPALE ÎN CONDIȚII DE CRIZĂ

Irina CĂLUGĂREANU, dr.conf. univ.
Universitatea de Stat din Moldova
Alexandr ARAMĂ, PhD student, România

Abstract. *The relevance of the study consists in the development of theoretical-methodological approaches and the elaboration of practical recommendations for the management of municipal socio-economic systems in conditions of economic instability. In crisis, the municipalities' socio-economic situation becomes unstable and the structure of the local economy needs to change. The main problem of the management of municipal socio-economic systems in crisis conditions is the change in the perception of administrative and managerial staff, and the management of the real sector and population considering the municipal socio-economic system as a single territorial economic structure that respects market laws and has the capacity to pursue a competent and independent socio-economic policy. However, at present, the municipality has real and diverse opportunities to monitor the effective management of the anti-crisis impact on the local socio-economic situation, especially using and applying municipal diagnostic methods.*

Keyword: *Municipal management, crisis, public administration, municipal socio-economic systems, diagnostic system, monitoring, human resources.*

Introducere

Particularitatea economiei municipale constă în caracterul ei social, însă procesele de reformă al autoguvernării locale au relevat simultan numeroase probleme cu privire la insuficiența bazei financiare și economice, delimitarea clară a competențelor autorităților de diferite niveluri, lipsa drepturilor și puterilor reale ale municipalităților, asimetria în nivelurile de dezvoltare a teritoriilor, lipsa de personal înalt calificat, etc. Administrația publică municipală din România trebuie sa adopte și să implementeze valori administrative asociat spațiului administrativ european și anume acele valori și principii ce se referă la: transparența, predictibilitatea, responsabilitatea, adaptabilitatea și măsurarea eficienței activității administrațiilor publice. Aceste valori trebuie sa se regăsească în instituții și procese administrative de toate nivelurile și nu doar municipale, iar implementarea lor trebuie să fie monitorizată de un sistem independent de control [1]. În condițiile actuale dezvoltarea dinamică a societății necesită raționalizarea tuturor nivelurilor de management social. Cel mai slab subsistem rămâne autonomia locală, care este unul dintre motivele disfuncționalității întregului sistem de administrație publică

În prezent, municipalitatea are oportunități reale și variate de impact anti-criză asupra situației socio-economice locale, prin utilizarea diagnosticelor municipale, găsirea soluțiilor

eficiente de soluționare a problemelor, identificarea resurselor necesare în acest sens și luarea deciziilor aferente. Deoarece rezultatele monitoringlului se transpun în decizii aferente, dezvoltarea deciziilor de gestionare rațională rămâne una dintre problemele dificile din managementul municipal. Acest fapt ne permite să concluzionăm că în prezent există o nevoie urgentă de a crea o structură independentă de monitoring în sistemul de management municipal, care să acumuleze toate informațiile sociale primite despre municipalitate.

Lipsa unei cercetări cuprinzătoare în domeniul monitoringului gestionării sistemelor socio-economice municipale și a gestionării lor anticriză, în contextul situației economice actuale, a predeterminat relevanța subiectului ales.

Metodologia cercetării

În prezentul articol s-au utilizat metode ştiinţifico-generale, economico - manageriale şi speciale: deducerea și inducerea care s-au bazat pe teoria catastrofelor, abstracte și logice, structural-funcţionale, precum și constructive. În procesul cercetării s-au utilizat și metodele analizei sistemice, precum şi metodele analizei manageriale. Baza informaţional - empirică a cercetării au fost monografii, articolele din jurnale științifice, precum şi materialele conferinţelor ştiinţifico - practice.

Rezultate și discuții

Cu toate că monitoringul a fost mult timp o parte integrantă a managementului organizațiilor, o abordare unifică al acestui concept în domeniu administrațiilor publice municipale nu a fost încă dezvoltată. Principalele probleme ale utilizării sale în managementul public nu au fost suficient perfectate, obiectivele sale nu au fost clar definite, nu a fost creat un sistem de monitorizare a cercetării, nu există un sistem funcțional pentru implementarea și diseminarea informațiilor primite, nu a fost format un sistem de colectare a datelor, nu există o abordare unificată a conceptului de indicatori (criterii). Aceste neajunsuri duc la faptul că nu s-au dezvoltat metode convenabile de analiză a datelor rezultate din procesul de monitorizare, ceea ce creează dificultăți reale pentru managerii administrațiilor publice.

Pentru soluționarea problemelor practice existente de utilizare a conceptului studiat, este necesar, în primul rând, să se determine conținutul esențial al monitoringului managementului. Formarea acestui concept este necesară și din punct de vedere științific, cu scopul unui studiu mai profund al unui fenomen atât de complex ca acesta.

Potrivit autorilor, în cadrul managementului public, este necesar să se utilizeze un tip special de monitoring care să includă două componente: management și monitoring. În continuare vom lua în considerare acest concept din punctul de vedere al sistemelor socio-economice, care includ municipalitățile.

Managementul administrării publice a municipalităților ar trebui studiat la nivelul următoarelor științe și teorii: sociologice, economice și politice, manageriale și teoria organizațiilor. Din aceste considerente, există o pluralitate de abordări ale definiției ”management monitoring”, care necesită, de asemenea, determinarea conținutului acestuia.

Descriind esența managementului, A. Fayol, unul dintre fondatorii școlii administrative de management, i-a dat următoarea definiție: a gestiona înseamnă a conduce o organizație către scopul său, extragând oportunități maxime din toate resursele de care dispune [5].

În managementul modern, acest concept este interpretat ca o funcție a sistemelor organizaționale, asigurând păstrarea structurii lor, susținând un anumit mod de activitate.

Managementul este un proces care include un set de acțiuni ale unui organ special al organizației care vizează schimbarea stării existente a organizației sau a părții sale în direcția realizării obiectivelor și echilibrului organizației între ea și mediul extern.

În teoria organizației, managementul este înțeles ca procesul de formare și implementare a unui impact vizat asupra sistemului ca obiect, bazat pe feedback, pe schimbul de informații între obiect și subiectul de management.

În lucrările de management social, acest concept este definit ca:

- Activitate profesională realizată pentru atingerea obiectivelor organizației și menținerea integrității oricărui sistem social complicat, funcționarea și dezvoltarea ei optimă;

- Bazat pe cunoștințe fiabile, impactul sistematic al subiectului managementului (subsistemul de management) asupra unui obiect social (subsistemul de management).

Guvernarea municipală este înțeleasă ca una dintre părțile autonomiei locale, care este interconectată cu influența ordonată a organismelor locale de auto-guvernare asupra întregului municipiu pentru a îmbunătăți calitatea vieții populației din acest municipiu.

Orice proces de management trebuie să se bazeze pe informații despre obiectul de management. Potrivit lui P. Drucker, eșecurile procesului informațional conduc, de asemenea, la pierderi semnificative de timp. Mai mult, situația se deteriorează semnificativ în cazul transmiterii de informații incorecte [4].

Pe baza definițiilor managementului prezentate mai sus, vom încerca să formulăm conceptul de „monitoring de management" sau "Management monitoring".

Credem că monitoringul este un sistem de control, evaluare și gestionare, care trebuie să fie intenționat, interconectat și eficient. Eficacitatea monitoringului, care nu vizează gestionarea științifică, duce la o serie de dezavantaje, dintre care principalele sunt redundanța informațiilor sau insuficiența acesteia, posibilitatea nesolicitării. Această abordare permite considerarea influenței factorului de management asupra organizării și desfășurării monitoringului.

Unii savanți internaționali, recunoscând că monitoringul este de natură managerială, o definesc drept control strategic și reglementare. În același timp, în opinia lor, monitoringul acționează ca o componentă a procesului de management strategic [2].

Abordarea sistemică permite analiza unui obiect ca o unitate tuturor componentelor sale, și consideră interconectările și interdependențele sale. În opinia noastră, monitoringul este utilizat pentru feedback și obținerea informațiilor necesare pentru funcționarea eficientă a sistemului de management. O caracteristică importantă a monitoringului este continuitatea sa și indicatori stabili.

Monitoringul este un instrument de luare a deciziilor, iar decizia este luată de către organul de conducere. Prin urmare, nu se pot înlocui aceste două concepte: monitoringul și management . Dar pentru a soluționa problemele de management, este necesar să i se ofere un mod eficient și sigur de a obține informații obiective, veridice, operative și structurate despre toate sferele vieții organizației. Funcția principală a monitoringului este de a rezolva un set de probleme de management. Astfel, definiția propusă fixează următoarele trăsături caracteristice ale monitoring de management:

- Monitoringul de management este un proces extins, constant în timp;

- Include urmărirea sistematică a anumitor parametri constanți ai sistemului socio-economic, adică este o colectare efectuată cu o anumită frecvență a datelor despre cele mai importante caracteristici ale subsistemelor și elementelor sistemului studiat;

- Natura sistemică a monitoringului de management este o condiție pentru eficiența managementului sistemelor socio-economice municipale în condiții de criză, care implică studiul parametrilor, atât mediul intern, cât și cel extern, precum și relația tuturor componentelor sale;

- O caracteristică esențială importantă a monitoringului de management este că acesta ar trebui efectuat nu numai sistematic, ci și ca sistem care reprezintă o organizație socio-economică, inclusiv o municipalitate. Natura sistemică a activității de monitorizare este cea care îi permite să

acționeze cât mai eficient posibil și să ofere sistemului de management al organizației informațiile necesare despre starea sistemului în dinamică, pentru a identifica și a prevedea direcțiilor posibile ale transformării sale;

- Colectarea datelor de monitorizare se realizează folosind o varietate de metode, în funcție de componentele sistemului care sunt studiate. Alegerea ar trebui să se bazeze pe metode generale de cercetare științifică și privată;
- Datele obținute ar trebui prelucrate folosind diverse metode, în primul rând, compararea și analiza;
- La efectuarea monitoringului de management este necesar de creat condiții pentru stocarea ordonată a datelor primite, sistematizarea acestora, utilizarea tehnologiilor informaționale moderne;
- Datele de monitorizare obținute ar trebui să fie solicitate de sistemul de management pentru prognozarea și luarea deciziilor de management și utilizarea lor la diferite niveluri ale sistemului organizațional;
- Eficacitatea monitoringului de management este asociat cu stabilirea corectă a obiectivului, legăturii sale cu obiectivele sistemului socio-economic, inclusiv a municipalității, și utilizarea rezultatelor pentru atingerea obiectivelor stabilite.

Pe baza celor menționate mai sus, vom prezenta conceptul monitoringului de management ca o anumită ordine de activitate sub forma unei diagrame în Figura 1.

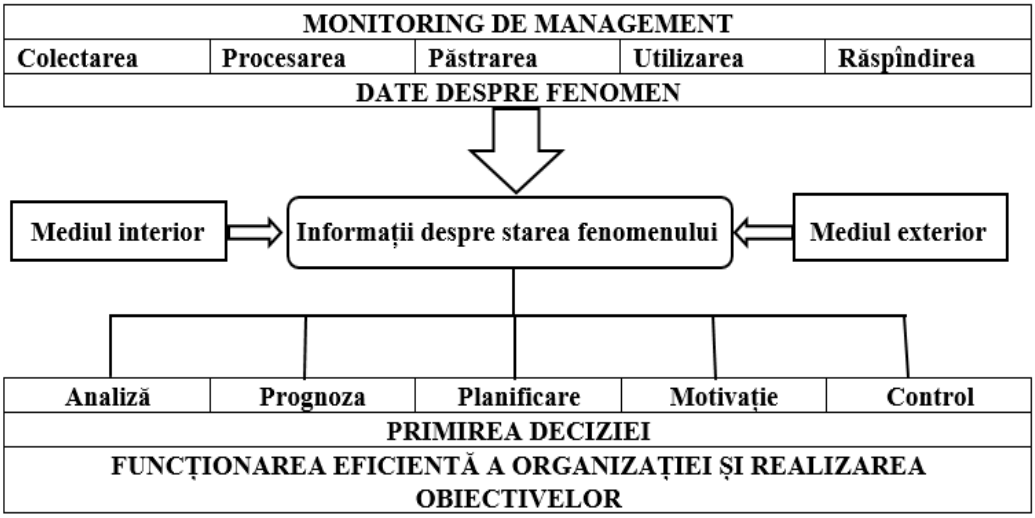

Figura 1. Monitoring de management
Sursa: elaborat de autori

În Figura 1 se arată că monitoring de management acționează ca o componentă importantă al activităților de management municipal, contribuie la implementarea sa în cel mai eficient mod.

Monitoring de management servește ca bază pentru luarea deciziilor manageriale atunci când îndeplinește principalele funcții de gestiune. În scopul unei evaluări calitative a riscului în cadrul monitoringului, se poate utiliza și metoda de evaluare a experților, care prevede utilizarea metodelor matematice, statistice, logice pentru analiza informațiilor și dezvoltarea unei decizii de expert, inclusiv evaluarea riscului la fiecare etapă de realizare a proiectului, efectuarea sondajelor în rândul cetățenilor, chestionarea experților prin metoda Delphi, realizarea analizei SWOT și PEST. De asemenea, efectuarea unei analize calitative a riscului este indisolubil legată de planificarea proiectelor care se implementează în municipalități și, prin urmare, este adesea

punctul de plecare pentru efectuarea unei evaluări cantitative a riscului în cadrul proiectelor de parteneriat public privat aferente construcției, modernizării sau reconstrucției obiectelor de infrastructură necesare dezvoltării municipiilor [3]. În condițiile dezvoltării economiei moderne, parteneriatele public-privat devin actuale atât pentru partenerul public, cât și pentru cel privat, deoarece:

- partenerul public primește o sursă suplimentară de finanțare pentru infrastructură necesară în condițiile economiei bugetare;
- partenerul privat are oportunitatea de a implementa proiecte de PPP în condițiile unei cereri reduse de pe piață și primește o sursă de venit pe termen lung.

Formarea unităților de interacțiune între structurile municipale și cele private în condițiile de dezvoltare este un aspect important al progresului eficient și durabile, atât la nivel de stat, la nivel general, cât și la nivel local. O abordare calitativă a evaluării riscurilor în acest sensface posibilă identificarea tipurilor sau grupurilor de riscuri inerente proiectului parteneriat public privat planificat pentru implementare, identificarea factorilor și cauzelor care determină apariția acestora, caracterizează toate consecințele posibile ale acestor riscuri și oferă o analiză a costurilor, propune implementarea anumitor măsuri de minimizare a riscurilor, sau compensații pentru posibilele pierderi rezultate de apariția lor, precum și costul acestora. La identificarea fiecărui tip de risc aferent proiectului de parteneriat public privat, trebuie utilizată acea metodă care permite evaluarea cauzelor de apariție a acestui tip de risc, consecințele negative ale apariției acestuia, precum și modalitățile de a minimiza probabilitatea de apariție în cadrul implementării proiectului de parteneriat public-privat [3].

În același timp, monitoringul, la rândul său, acționează ca un obiect al managementului și necesită o analiză atentă, în timpul căreia sistemul de management îl structurizează și îl eficientizează pentru a-și maximiza utilizarea pentru luarea deciziilor manageriale și implementarea impactului asupra managementului municipal.

Pe baza unui sistem de indici suficient pentru dezvoltarea planurilor strategice și controlul ulterior al implementării acestora, o monitorizare eficientă permite obținerea informații despre situația existentă în municipiu, identificarea problemelor existente într-o situație de criză în domeniul dezvoltării socio-economice. Monitorizarea permite urmărirea modificărilor în cadrul implementării planurilor de dezvoltare ale municipalității și, în același timp, oferirea populației municipiului și tuturor părților interesate informații fiabile, suficiente și ușor de interpretat [2].

Astfel, utilizarea monitoringului de management este un proces interconectat al activității de management, în care monitorizarea acționează ca o legătură între subiect și obiectul managementului. Monitoring de management este un proces multifactorial cu caracteristici și tendințe proprii, deoarece activitatea unei organizații sociale moderne, care este o formațiune municipală, include diverse domenii de activitate și, prin urmare, putem vorbi despre diferite tipuri de monitoring utilizate în gestionarea. Monitoring de management poate fi financiar, economic, competitiv, sociologic, de marketing, de mediu, monitoring calității și a personalului.

Concluzii

În rezultatul realizării cercetării, putem concluziona că, pentru o municipalitate, este posibil să se utilizeze o varietate de tipuri de monitoring, identificate în funcție de criteriile de clasificare: prin mijloace, prin scop, teritoriul de conduită, prin obiecte de studiu, prin acoperirea obiectului de observare, prin instrumente utilizate, prin ierarhia sistemelor de control și prin domeniu.

Analiza abordărilor existente ale conceptelor de „monitoring” și „management” a făcut posibilă determinarea conținutului esențial al monitoringului de management, identificarea trăsăturilor sale caracteristice și formularea definiției acestuia. Necesitatea organizării

monitoringului este cauzată de condiții obiective. Sistemul modern de management al municipalităților devine din ce în ce mai complicat, iar eficacitatea acestuia depinde de securitatea informațiilor instituțiilor municipale și de formarea sistemului de management al informațiilor.

Monitorizarea managementului este un concept complex cu mai multe fațete, a cărui formare are atât aspecte teoretice, cât și practice. Din punct de vedere al teoriei, valoarea unei interpretări profunde a conținutului acestui concept ne permite să determinăm gama de probleme legate de dezvoltarea ulterioară a interpretării sale sistemice. Aspectul practic face posibilă utilizarea activă a monitoringul eficient al managementului sistemelor socio-economice municipale în condiții de criză ca o funcție de management specială.

BIBLIOGRAFIE

1. Androniceanu A. Schimbari strategice in managementul public de la nivelul local al administratiei din Romania. În: Administraţie şi management public, №9, 2007, p.33-38
2. Burlacu N., Călugăreanu I., Managementul anticriză: curs univ. Chișinău: ULIM, 2012. 327 p.
3. Călugăreanu I. Managementul proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat din Republica Moldova: premisele dezvoltării și evaluarea riscurilor. Chișinău: ASEM, 2020. 294 p.
4. Drucker Peter F. Managing for Results. USA: Harper Collins e-books, 2009. 256 p.
5. Fayol H. Administration industrielle et générale. 2ème édition. Paris: Dunod et Pinat. 1999.174 p.